

3. Нікітіна І. В. Суб'єктне самовизначення молоді людини в період повноліття. – К., КНТ, 2008. – 192 с.
4. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи. Підручник. – К.: Каравела, 2008. – 352 с.
5. Хекхаузен Х. Психология мотивации достижения / Пер. с англ. – СПб.: Речь, 2001. – 240 с.
6. Маслоу А. Психология бытия. Пер с англ. – М.: “Рефл-бук”, К.: “Ваклер”, 1997. – 304с.

УДК 378.4.017:172:316.663.2-055.2(072)

Омельченко Г. Ю.

(м. Харків)

РОЛЬ ЦЕНТРУ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ В ФОРМУВАННІ ГЕНДЕРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

В статті розкриваються питання впровадження принципів гендерної рівності в освіту, висвітлюються підходи до визначення гендерно-чутливої поведінки та особливостей її прояву у сучасному ВНЗ, пошук ефективних підходів до формування гендерно-відповідальної поведінки студентів та викладачів вищих навчальних закладів, розглядаються напрями роботи ВНЗ з формування гендерно-чутливого середовища, поширення гендерних знань та формування нових стандартів і традицій поведінки.

Ключові слова: гендерна рівність, гендерно-відповідальна та гендерно-чутлива поведінка, гендерна компетентність.

В статье раскрываются вопросы внедрения принципов гендерного равенства в образовании, освещаются подходы к определению гендерно-чувствительного поведения и особенностей его проявления в современном ВУЗЕ, рассматриваются направления работы ЦГО ВУЗА по формированию гендерно-чувствительной среды, распространение гендерных знаний и формирование новых стандартов и традиций поведения.

Ключевые слова: гендерное равенство, гендерно-ответственное и гендерно-чувствительное поведение, гендерная компетентность.

The article considers the questions of introduction of principles of gender equality in education, highlights the approaches to the definition of gender-sensitive behavior and peculiarities of its development in modern higher school, are considered directions of the UNIVERSITY in the formation of a gender-sensitive environment, dissemination of gender knowledge and the formation of new standards and traditions of conduct.

Key words: gender equality, gender-responsible and gender-sensitive behavior, gender competence.

Гармонійні гендерні відносини – це багаторівнева система гендерної взаємодії, що базується на принципах справедливості, егалітаризму, партнерства та характеризується наявністю рівних можливостей для чоловіків та жінок, узгодженням інтересів суб'єктів взаємодії, відсутністю насильства та послабленням конфліктів. Одним із ключових напрямків забезпечення демократичного поступу України на принципах євроінтеграційних цінностей є впровадження гендерної рівності в усі сфери суспільного життя, оскільки Україна як європейська держава ставить своїм завданням не лише забезпечення успішних соціально-політичних та соціально-економічних реформ, але й досягнення нової якості життя, гармонізації суспільних відносин.

Постановка проблеми.

Актуальність гендерних перетворень в Україні зумовлена як міжнародними зобов'язаннями держави, так і її внутрішніми потребами. Гендерного реформування потребує кожна сфера нашого життя – від промисловості та сільського господарства до державного управління, охорони здоров'я, екології, будівництва чи транспорту. Не є винятком і система освіти.

Пошук ефективних підходів до формування гендерно-відповідальної поведінки студентів ставить перед педагогом вищої школи завдання включення студентів в активне і зацікавлене обговорення актуальних проблем гендерної рівності в суспільстві. При цьому важливо, щоб таке обговорення відбувалося не на рівні емоцій і буденних суджень, а на рівні аргументованих суджень, в основі яких лежить досить серйозне і різнобічне ознайомлення з предметом обговорення. Це передбачає реформування системи вищої освіти і професійної підготовки, зокрема одержання майбутніми випускниками гендерних знань, набуття умінь та навичок, розширення їх гендерного світогляду.

Аналіз досліджень.

У історіографії України домінуючою гендерною рисою українців завжди була пошана до волі жінки, партнерство статей, індивідуалізація характерів поза статевою належністю і взаємна довіра (Г. Сковорода, П. Юркевич). Тому розвиток національної та гендерної ідентичності є важливим чинником національного розуміння буття юнаками та дівчатами їх егалітарного життєздійснення (І. Бех, В. Кравець, Т. Дороніна, О. Кікінежді, Т. Голованова та ін.).

Сучасне людство є свідком постійних змін, які відбуваються у світі. З'являються нові знання, розвиваються нові технології, змінюються політичні

та суспільні устрої. Тож закономірно, що творці усіх цих змін чоловіки та жінки не можуть не відчувати, що змінюються і самі.

Викликом часу є реалізація новітніх стратегічних напрямків щодо забезпечення сталих гендерних перетворень на всіх рівнях соціуму, запровадження гендерних стандартів у систему освіти, що сприятиме підвищенню гендерної чутливості у майбутніх інженерів та технологів, економістів та менеджерів, подоланню у них гендерних стереотипів, трансляції гендерних знань на широку громадськість.

Особливого значення набуває повсякденна робота щодо поширення гендерних знань, упровадження в життя принципів гендерної рівності та формування нових стандартів і традицій поведінки, які б закріплювали ці принципи на рівні прийнятних і звичних кроків, незалежно від того, в якій сфері ця поведінка проявляється – в економіці, політиці, в інформаційному просторі, у педагогічному процесі чи у повсякденному спілкуванні, у сімейному житті, побуті.

Викладення основного матеріалу.

В Україні забезпеченню впровадженню гендерних підходів в освіту сприяє системна діяльність центрів гендерної освіти ВНЗ, що створюються за ініціативи гендерночутливих викладачів та викладачок за підтримки керівництва ВНЗ.

Метою діяльності таких центрів є надання методичної та науково-практичної підтримки викладацькому складу та студентській молоді ВНЗ щодо впровадження у навчально-виховний процес гендерних підходів та ідей гендерної рівності шляхом організації науково-дослідної роботи, виховних заходів для забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації всіх форм дискримінації, запобігання насильству та протидії торгівлі людьми.

Перші центри гендерної освіти в українських ВНЗ почали створюватися за ініціативи Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні ЄС-ПРООН, що діяла з 2008 р. до 2010 р. На сьогодні, в Україні створено унікальну Всеукраїнську мережу осередків гендерної освіти (ОГО) вищих навчальних закладів, до якої входять більше 20 таких осередків (гендерних центрів, кафедр, студій) у ВНЗ Донецька, Житомира, Києва, Луцька, Сум, Тернополя, Харкова, Черкас, Ужгорода, Кривого Рогу, Запоріжжя.

Основними завданнями ОГО є: організація методичної роботи у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків у ВНЗ; надання інформаційних, довідкових та просвітницьких послуг у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків студентам та викладачам ВНЗ; організація науково-дослідницької та виховної роботи у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків у ВНЗ; сприяння розвитку міждисциплінарних досліджень, спрямованих на підвищення потенціалу гендерних досліджень; організація наукової розробки нових перспективних напрямів і технологій гендерних досліджень, розробка науково обґрунтованих рекомендацій у сфері впровадження гендерних підходів; сприяння ефективному управлінню інноваційними процесами у сфері гендерної освіти, консультативний супровід і підтримка цих процесів; сприяння захисту законних прав та інтересів професорсько-викладацького складу та студентів щодо гендерної рівності; проведення семінарів, конференцій і інших науково-організаційних заходів, спрямованих на вдосконалення гендерних досліджень і їх реалізацію в практиці освітніх установ

Засади державної гендерної політики викладені в Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», в якому зокрема сказано, що гендерна рівність – рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства;

Егалітарне трактування принципу соціальної рівності статей полягає не в тому, щоб перетворити людину на якусь безстатеву, "усереднену" істоту, а в тому, щоб вивчити і усунути всі соціальні бар'єри, що заважають людині проявитися як особистості, створити рівні соціальні можливості для реалізації особистості чоловіків і жінок у всіх сферах життєдіяльності в залежності від уподобань особистості. У гендерній рівності НЕ йдеться про питання жінок. Мова йде про рівну участь чоловіків і жінок у покращенні умов як їхнього власного життя, так і життя громади.

Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка на протязі багатьох років вдало поєднує навчальний процес із вихованням студентів здійснюючи просвітницьку та

науково-дослідну діяльність. На основі національної системи виховної роботи розроблена та реалізується власна концепція виховної роботи ХНТУСГ, в основі якої лежать принципи єдності гуманізму, демократизму, індивідуального підходу до кожного студента. Одним із пріоритетних завдань навчально-виховного процесу нашого університету є формування гендерно-чутливого середовища, поширення гендерних знань, впровадження в життя принципів гендерної рівності та формування нових стандартів і традицій поведінки. Вирішенням цих питань в нашому університеті займається Центр гендерної освіти, який було створено в листопаді 2011 року на підставі рекомендації Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації та рішення Вченої ради ХНТУСГ імені П. Василенка від 26.10.11.

Створення сприятливого психологічного клімату, атмосфери комфорту та взаємоповаги між викладачами і студентами залежить від злагодженої роботи адміністрації вузу та всіх його структурних підрозділів (комітету у справах молоді та спорту, ради кураторів, науково-методичної ради, студентської ради, дирекцій ННІ, кафедр). Спектр інформаційно-просвітницьких, розважальних, спортивно-масових заходів, які забезпечують інформування щодо різних аспектів гендерних відносин, а також демонструють у доступній формі бажані зразки гендерно-чутливої і гендерно-відповідальної поведінки безумовно потрібен у всіх вишах. Основну частину інформації у ході навчального процесу студент отримує не з повідомлень викладача, а із загальної «морально-психологічної атмосфери» навчального закладу і безпосередньо – навчального процесу. Інакше кажучи, від «духу» університету, відносин, які панують усередині нього, інтонації, особливості спілкування, тощо. Саме осередки гендерної освіти покликані сприяти формуванню сучасного мислення, нових життєвих установок молоді; формуванню людини, здатної взяти на себе відповідальність за себе й за свою долю, навичок та вмінь у сфері поведінки на ринку праці; інноваційного стилю життя; саморозвитку та самозростання молоді.

Література

1. Говорун Т. В. Гендерна психологія: навч. пос. / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – К.: Вид. центр «Академія», 2004. – 308 с.

2. Голованова Т. П. Теорія і практика формування гендерної рівності студентської молоді: монографія / Т. П. Голованова. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2007. – 338 с.
3. Кравець В. П. Статева соціалізація дітей і підлітків: закономірності та гендерні особливості: монографія / В. П. Кравець. –Тернопіль: ТНПУ, 2008. – 394 с.

УДК 372.881.111.1

Скиданова Н. В.

(г. Харьков)

МЕЖКУЛЬТУРНЫЙ ПОДХОД К ОБУЧЕНИЮ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Розглянуто проблеми та важливість формування міжкультурної комунікативної компетенції студентів технічних ВНЗ. Запропоновано деякі методи розвитку комунікативних здібностей, що сприяють інтенсифікації процесу навчання іноземної мови та заглибленню у реальне мовне середовище.

Ключові слова: іноземна мова, мовна освіта, міжкультурна комунікація, комунікативний підхід.

Рассмотрены проблемы и важность формирования межкультурной коммуникативной компетенции студентов технических ВУЗ. Предложены некоторые методы развития коммуникативных способностей, которые содействуют интенсификации процессу обучения иностранному языку и углублению в реальную языковую среду.

Ключевые слова: иностранный язык, языковое образование, межкультурная коммуникация, коммуникативный подход.

The article focuses on problems and the importance of developing intercultural communicative competence of technical students. Some methods of improving communicative ability that contribute to the intensification of learning foreign languages and to the successful immersion into the real language environment are considered.

Keywords: foreign language, language education, intercultural communication, communicative approach.

Потребность общества в специалистах, владеющих иностранным языком, особенно возросла в настоящее время в связи с развитием международных деловых контактов, освоением новых технологий, созданием